

# Utdrag av heftet **Brenning og evakuering 50-års minne,** et prosjekt laget av Snefjord skole høsten 1994.

**NAVN:** Alfred Amundsen

**ALDER (1944):** 25 år

**RØMTE TIL:** Gaunaskorra

**FORTALT TIL:** Ann-Cristin og Tom Willy Amundsen

## **Alfred Amundsen forteller den 27.10.94:**

Vi fikk vite at krigen hadde kommet til Norge ved å høre på radio. Det var mindre mat og klær å få kjøpt under krigen.

De ringte fra Lillefjord og sa at tyskerne skulle komme og slakte dyrene våre. Det ville ha tatt lang tid å gå å fortelle til alle i bygda, så jeg ropte ut over hele bygda. Alle hørte det, så de jagde dyrene til fjells. Men tyskerne kom ikke, så vi forberedte oss på å flykte.

Vi regnet med at russerne kom fort for å befri oss, men det gjorde de ikke. Mange som hadde planlagt å rømme til fjells ombestemte seg. Vi begynte å pakke det vi skulle ha med. Det var jeg, Teodor og Agnete Amundsen, Karen, Anton og Odd Paulsen, Tomas Nilsen og Edvart Mortensen. Så dro vi til fjells. Da vi hadde kommet oss vekk, hentet tyskerne folkene i Slåtten. Dagen etter begynte tyskerne å brenne husene. Jeg syntes det var fælt å sitte og se på at husene brant ned.

Vi fant ut at vi skulle dra til Lillefjord for å se om det var folk igjen der. Da vi nærmet oss Lillefjord, så vi at tyskerne var der og brente husene. Vi dro lengre ned for å se om det var folk der. Vi så en mann, men vi måtte nærmere for å se om det var en nordmann eller en tysker. Det viste seg å være en fra Lillefjord som het Karl Eriksen. Da vi kom til hytta der hvor Karl og familien hans bodde, oppdaget vi at det kom tyskere med hunder i retning mot hytta.

Da rømte vi opp gjennom et dalsøkk. Karl Eriksen og familien hans ble tatt. Da vi hadde kommet ett stykke opp i dalsøkket, hørte vi det smalt, men vi visste ikke om de skaut etter oss eller noen av folkene der nede. Vi tok knivene fram for å beskytte oss [mot] hundene, hvis de slapp dem løs. Hvor lenge tyskerne forfulgte oss vet jeg ikke, men vi kom oss etter mye strev trygt tilbake til Slåtten.

Dagen etter dro vi til Snefjord. I Skavika møtte vi russenes bakfjordinger. Etter å ha vært en tur i Bakfjord bestemte vi oss for å holde telefonkontakten med dem. Vi avtalte tid når vi skulle ringe. På turen hjem til hytta vår ved Gaunaskorra, ble vi og Petternes overrasket av en tysk båt, men vi klarte å komme unna. Det var telefonforbindelsen med Bakfjord som førte tyskerne til Slåtten.

I januar 1945 dro Edvard og jeg til Kvitnes, og derfra til Burstad for å se om det var folk på noen av plassene. På hjemveien overnattet vi på Kvitnes. Dagen etter dro vi til Slåtten igjen. Da vi kom til Slåtten oppdaget vi at resten av gjengen hadde gått til Avløsningen ved Gorbussj. Jeg og Edvart gikk dit. Da vi kom fram, var de andre på tur til hytta for å hente mere proviant. Jeg ble ikke med og "elta" meg igjen for å panele hytta i saueskinn. Da det hadde gått en tid oppdaget jeg at de kom tilbake. Det var fire stykker i båten.

Jeg regnet med at det var våres folk, men det viste seg at det var to tyskere med dem. Da de kom fram, ropte Teodor til meg på samisk at tyskerne kom. Da de kom på land, gjorde en av dem tegn med geværet at jeg skulle komme til han.

Jeg gikk til han, så truet han med geværet og sa at jeg skulle snu. Jeg snudde og gikk rett i hytta. Det stod en krag ved hyttedøra som tyskerne heldigvis ikke så da de fulgte etter meg inn i hytta. Tyskerne var frosne, så de satte seg ved ovnen. Mens de satt der, kastet broren min, Teodor, alle geværene på havet. Det var tre haglegevær og en krag. Ett skudd gikk løs da det traff en stein, men dette hørte ikke tyskerne.

Teodor kom inn igjen og han visste at vi hadde russiske patroner inne. Han sa på samisk at jeg skulle fikse lampa. Jeg skjønnte hva han mente, så jeg latet som at jeg skulle få bedre fyr i lampa, men i stedet slukket jeg lampa. Teodor kastet patronene i sjøen. Jeg hadde noen patroner i bukselommen, men de tok jeg og rotet ned i sandgulvet før jeg tente lyset igjen. Tyskerne oppdaget ingenting. Vi kunne lett ha drept de to tyskerne, men vi gjorde det ikke. Og det er jeg glad for.

Så ble vi tatt ombord i en tråler. Ombord var det også en fra Bakfjord. Han fortalte at kameraten var blitt skutt i Bakfjord. De hadde også noen dyr ombord, som de slaktet ved å knekke nakken på dem. Det var grusomt å se på. Båten dro til Hammerfest. Da vi kom dit, var Hammerfest delvis brent. Dagen etterpå dro vi til Tromsø. Der ble vi fraktet i fangeleiren på Krøkebærsletta. Der ble vi i to måneder.

Så ble vi sendt med hurtigruta "Lofoten" til Trondheim, arresten Vollan. Der hadde vi det ikke bra. Vi var ca. 180 personer på ett rom, og der ble det snakket 11 språk.

Dagen etter ble vi sendt som gisler med tog til Mosjøen for å beskytte tyskerne ett døgn, så tilbake igjen til Vollan. Tredje dag dro vi med tog i fem dager til Grini, en fangeleir i Oslo. På turen måtte vi ligge i en kuvogn på grunn av dårlig vær, og det var dårlig plass. På Grini var det lite mat, så vi spiste fiskebein, potetskrell osv. Polakker og andre utlendinger spiste katter, rotter og mus. Vi var der i to måneder, til krigens slutt. Etter som jeg husker hadde jeg fangenummer 19154.